

„Tandemul avocat – expert poate declasa cu succes conflictele de ordin juridic”

de **ADRIAN POPA-BOCHIȘ, MAA, MRICS, Senior Partner în cadrul Darian DRS**

E adevărat că un avocat bine pregătit și cu experiență poate „dirija” drumul unui proces în direcția câștigătoare, dar, mai ales în spețele comerciale, unde nivelul informațiilor de prelucrat abundă nu doar cantitativ, ci și din punct de vedere al multitudinii de domenii la care ele se referă, prezența unui expert sau a mai multor experți poate aduce lumina și claritatea de care pledoaria și strategia avocatului are nevoie.

Dacă ne gândim doar la câteva posibile situații din sfera litigiilor comerciale, să zicem litigii între acționari pe tema investițiilor făcute sau a despăgubirilor pe care unii trebuie să le primească și mergând apoi în zona de litigii fiscale legate de deductibilitatea TVA sau a cheltuielilor pentru calcularea impozitului pe profit, încheind în zona conflictelor de muncă între acționariat și management, așteptările clienților vizează faptul ca avocatul să facă față tuturor provocărilor cerute pentru recunoașterea dreptății de partea lor.

În aceste situații, cei mai buni și experimentați dintre membrii barourilor înțeleg că șansele pentru câștigarea unei astfel de cauze rezidă în modul în care își construiesc nu atât strategia și probele, cât mai ales echipa de experți care va ghida desfășurarea procedurii.

„Echipa avocat – experți – ca un sistem de navigație fluvială”

Din punctul acesta de vedere, îmi imaginez echipa avocat – experți ca un sistem de navigație fluvială: avocatul e pilotul care știe să mănuiască cu măiestrie comenzile ambarcațiunii, iar experții sunt sistemul de faruri care aduc lumină, orientare și precizie în modul în care pilotul își face treaba.

Echipa avocat – expert își demonstrează rațiunea de a exista atunci când cei doi reușesc împreună să construiască o structură pe care concluziile experților numiți de instanță să vină să o sprijine și să o confirme în sensul validării solicitărilor, afirmațiilor sau acțiunilor derulate care au condus la declasarea conflictului juridic. Unul dintre momentele-cheie ale desfășurării proceselor comerciale sau fiscale este

administrarea probelor cu ajutorul experților. Pentru a putea susține afirmațiile și pledoaria avocaților, rezultatele expertizelor de orice fel trebuie să fie focalizate cu claritate către acele puncte care trebuie elucidate sau demonstrate. Aici cred că este momentul în care un bun expert-asistent își poate aduce aportul substanțial, prin modul în care reușește să formuleze, împreună cu avocatul, solicitările și obiectivele expertizelor înaintate către judecători. Dar, pentru aceasta, e nevoie ca expertul-asistent să fie implicat încă din această fază în cunoașterea speței și a tuturor informațiilor din dosar, pentru a putea filtra, analiza prin prisma expertizei și experienței lui datele disponibile și, respectiv, a formula cât mai exact scopul muncii pentru expertul numit.

„Expertiză de nivel înalt și deontologie de nivel înalt”

Există două elemente absolut necesare pentru ca acest tandem, avocat – expert, să funcționeze. Primul este selectarea corectă a ariei de expertiză. Este foarte important să fie implicată corect aria de expertiză pentru a putea avea întrebările corecte și obiectivele corecte. De prea multe ori am văzut obiective legate de cadastru cerute experților evaluatori, obiective de evaluare de afaceri sau de fiscalitate cerute experților contabili sau, din altă perspectivă, am văzut cerându-se obiective de estimare de valoare, când esența speței era demonstrarea existenței fizice, a cantităților sau a lipsei unor elemente din componența unei clădiri nou construite. Al doilea element absolut necesar: definirea și concentrarea unor profesii liberale, pe arii de expertiză cât mai clar definite, care, mai departe, să poată genera expertiză de nivel înalt și deontologie de nivel înalt. Dacă profesiile liberale reușesc să creeze cele două atribute, ele se bucură de recunoaștere și respect. Atunci se va putea vorbi despre o mai bună colaborare în echipa de care vorbim: avocat – expert. Experții evaluatori estimează valori, ei nu au în aria de calificare expertizarea din punct de vedere tehnic a bunurilor sau expertizarea contabilă a companiilor. Dar experții evaluatori pot estima valoarea bunurilor imobile sau mobile, afacerilor, părților din afaceri, liniilor de activitate, elementelor de proprietate intelectuale sau activelor

intangibile. Și, foarte important, pot să verifice rapoarte de evaluare sau expertize realizate de alți evaluatori. Toate acestea sunt realizate în baza unui set de standarde de evaluare, care îndrumă și recomandă în baza celor mai bune practici internaționale. Acest set de standarde, care a fost creat la nivel internațional de către IVSC, a fost preluat și adaptat (cu relativ puține modificări) realității economiei românești de către autoritatea care reglementează activitatea de evaluare a bunurilor în România, ANEVAR. La nivelul întregii țări, cu o masă de aproximativ 4.000 de membri persoane fizice și aproximativ 500 de membri corporativi societăți comerciale, cu o estimare personală că aproximativ 2.000 de membri, cei mai mulți grupați în cele 500 de societăți care sunt membri corporativi, sunt cei care trăiesc efectiv din această profesie liberală, nivelul de expertiză și experiența sunt destul de inegal împărțite atât geografic, cât și în interiorul unui anumit areal, lucru absolut normal pentru o profesie liberală care funcționează ca un organism viu: apar membri noi (stagiați), se specializează membri titulari (creștere – dezvoltare), obțin titulatura de membri acreditați (maturizare) și se retrag la bătrânețe.

„Membrii Acreditați ANEVAR, cei mai potriviți pentru echipele mixte”

Pentru a putea da soluții și susține eficient clienții în situațiile speciale în care se găsesc aproape întotdeauna când vine vorba de litigii, este nevoie de aportul acelor

experți cu specializare înaltă și experiență semnificativă. ANEVAR a implementat de multă vreme un sistem de formare profesională și pregătire continuă. În acest sens, Asociația recunoaște celor mai calificați și experimentați evaluatori calitatea de *M membru Acreditat ANEVAR* (MAA) în urma unui examen ce trebuie promovat după cel puțin 5 ani de experiență ca evaluator autorizat, cu reacreditare tot în urma promovării unui examen la fiecare 5 ani. Din experiența personală, spun că acest examen nu a fost niciodată unul simplu, și-a respectat cartea de vizită de poartă de acces spre zona de excelență. Membrii Areditați pot fi, în opinia mea, cei mai recomandați să participe în această echipă mixtă de profesii liberale alături de avocați, experți fiscali, experți tehnici și experți contabili. Acreditarea evaluatorilor autorizați a fost gândită ca o treaptă de calificare superioară, astfel încât să existe o diferențiere pe care atât clienții, cât și utilizatorii de rapoarte să o poată percepe și accesa la nevoie. Implicarea unui evaluator acreditat în rol de expert-parte/expert-asistent, în echipă cu avocații părții și alți profesioniști liberali, e o premisă esențială pentru un serviciu de calitate, care să ajute în soluționarea cauzei. Un aspect poate mai puțin cunoscut, încă, de mediul economic și implicit și de cel judiciar este posibilitatea verificării unui raport de evaluare deja existent. Această soluție poate fi una care să grăbească procesul de

soluționare a cauzelor, acolo unde speța se bazează pe o evaluare sau o expertiză juridică în materia evaluării bunurilor. E mult mai simplu să se facă verificarea raportului existent, cu o concluzie referitoare la modul de respectare a cerințelor legale în întocmirea lui (așa-numitul obiectiv simplu al verificării), și doar în condițiile în care se găsesc neconformități majore, care să influențeze valoarea estimată în raportul/expertiza inițială, să se procedeze la estimarea unei noi valori (obiectiv extins al verificării). Există un corp de verficatori, evaluatori cu experiență de cel puțin 5 ani, asemeni membrilor acreditați, care au dobândit calificarea de verficatori de rapoarte de evaluare în urma promovării unui examen la fel de selectiv. Alături de experții evaluatori, mai ales în litigiile fiscale, un rol important în echipa construită pentru a susține cauza unui client l-ar putea avea și un consultant fiscal. Deși pare că practica uzuală este de a solicita experți contabili în tot ceea ce este legat de viața economică a societăților comerciale, în spețele unde miza este legată de taxe și impozite specializarea consultantilor fiscali îi califică pe aceștia cu prioritate în interpretarea precizărilor din legislația fiscală și transpunerea într-un mod mult mai clar și pentru specialiștii din domeniul juridic (avocați sau judecători) a evenimentelor și documentelor financiar-contabile, și, în același timp, le dă posibilitatea să explice și celor cu formare economică mecanismele și rezultatele din punct de vedere fiscal.